

> Retouradres Postbus 30155, 9700 LG Groningen

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de heer drs. M.J. Boereboom
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

Contact

Accountmanager:

06- [redacted]

Beleidsadviseur:

06- [redacted]

Uw brief van

15 oktober 2020

Uw kenmerk

25708874

Onze referentie

HD.020.134

Bijlage:

Datum: 8 december 2020

Betreft: Uitvoeringstoets AMvB uitdrukingsvaardigheid en meerwaarde anderstalig onderwijs.

Geachte heer Boereboom,

In uw brief van 15 oktober 2020 met kenmerk 25708874 hebt u mij verzocht een uitvoeringstoets uit te brengen op het conceptbesluit tot wijziging van de Uitvoeringsbesluit WHW 2008 houdende de invoering van bepalingen omtrent de uitdrukingsvaardigheid in het Nederlands en de meerwaarde van een andere taal dan het Nederlands.

Conclusie

Aan dit wijzigingsbesluit zijn voor DUO uitvoeringsconsequenties verbonden omdat het hierna genoemde punt 5 wijzigingen in de processen voor het hoofdproduct Bekostiging met zich meebrengt. Ik kan u melden dat deze wijzigingen uitvoerbaar, haalbaar en maakbaar zijn in 2022. Verderop in deze brief geef ik nadere uitleg.

Inhoud wijzigingsbesluit

Met dit conceptbesluit worden, als uitwerking van de nog in werking te treden Wet taal en toegankelijkheid, de volgende zaken geregeld:

1. Er worden regels gesteld over de wijze waarop de bekostigde hoger onderwijsinstellingen de uitdrukingsvaardigheid in het Nederlands van Nederlandstalige studenten bevorderen;
2. Met de Wet taal en toegankelijkheid wordt een nieuw kwaliteitsaspect aan de WHW toegevoegd aan de hand waarvan de kwaliteit van zowel nieuwe als bestaande opleidingen wordt beoordeeld ten behoeve van accreditatie. Dit betreft de wijze waarop en de mate waarin de instelling zich "in het kader van haar werkzaamheden op het gebied van onderwijs richt op de bevordering van de uitdrukingsvaardigheid in het Nederlands van studenten". Dit kwaliteitsaspect worden nader uitgewerkt in het accreditatiekader van de NVAO. Daarbij worden de regels die met

wijzigingsbesluit in het Uitvoeringsbesluit WHW 2008 worden opgenomen, in acht genomen;

3. In het wijzigingsbesluit wordt het zogenaamde "meerwaardecriterium" dat met de Wet taal en toegankelijkheid wordt vastgelegd in de WHW, uitgewerkt en worden de gevallen beschreven waarin sprake is van 'specifieke aard, inrichting of kwaliteit' van het onderwijs gelet waarop het voeren van een andere taal dan het Nederlands, meer dan het voeren van het Nederlands, in het belang is van de student met het oog op de kennis, het inzicht of de vaardigheden die hij bij afronding van de opleiding moet hebben verworven;
4. Wanneer een onderwijsinstelling op grond van het meerwaardecriterium een opleiding voor ten minste twee derde in een andere taal dan het Nederlands wil verzorgen of als sprake is van een anderstalig traject, dan dient de onderwijsinstelling met de Wet taal en toegankelijkheid vooraf instemming te vragen aan de NVAO (de 'toets anderstalig onderwijs'). In het wijzigingsbesluit wordt geregeld in welke gevallen opleidingen of groepen van opleidingen kunnen worden aangewezen waarvoor geen instemming van de NVAO is vereist;
5. Los van de Wet taal en toegankelijkheid vindt nog een aanpassing plaats van artikel 5.2 van de het Uitvoeringsbesluit WHW 2008. Artikel 5.2 regelt dat eerdere inschrijvingen bij het vaststellen van de Rijksbijdrage buiten beschouwing worden gelaten in het geval van een tweede opleiding op het gebied van onderwijs of gezondheidszorg. In dit artikel wordt verwezen naar artikel 4.8 van het Uitvoeringsbesluit WHW 2008. Abusievelijk ontbreekt in artikel 5.2, derde, vierde en vijfde lid een verwijzing naar artikel 4.8a van het Uitvoeringsbesluit WHW 2008, dat de bekostigde inschrijvingen aan de Open Universiteit betreft. Dat wordt met dit wijzigingsbesluit hersteld

Inwerkingtreding van de onderdelen 1 tot en 4 hangt samen met de datum van inwerkingtreding van de Wet taal en toegankelijkheid en zal gelijktijdig plaatsvinden. De datum inwerkingtreding is voorzien per 1 september 2021. Onderdeel 5 treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin het wordt geplaatst.

Reactie Inspectie van het Onderwijs en Accountantsdienst Rijk

In het kader van het geïntegreerde toezicht is deze uitvoeringstoets ook uitgezet bij de Inspectie en de ADR. De reactie van de inspectie is opgenomen in de bijlage. De ADR het geen opmerkingen ten aanzien van de financiële rechtmatigheid.

Consequenties voor systemen en processen bij DUO.

Om vast te stellen of de in te voeren bepalingen invloed hebben op de (geautomatiseerde) processen bij DUO heeft DUO een analyse uitgevoerd op de voorgestelde wijzigingen.

Daaruit is naar voren gekomen dat het wetsvoorstel geen gevolgen heeft voor de uitvoeringsprocessen bij DUO als het gaat om de punten 1 tot en 4. Aangaande die punten geldt dat dit regels betreft die zich richten tot hoger onderwijsinstellingen en de NVAO en in de uitvoeringsprocessen aldaar aanpassingen moeten worden gedaan. DUO heeft daarin geen rol.

Aangaande punt 5 geldt dat deze wetstechnische aanpassing ook nog moet worden doorgevoerd in de bekostigingsprocessen van DUO en dat daar dus aanpassingen moeten worden gedaan. Het systeem HOST moet geschikt worden gemaakt voor het bekostigen van een student als deze al een graad heeft behaald in de Niet LG sector en er op de Open Universiteit een opleiding gevolgd wordt in het CROHO

onderdeel Gezondheidszorg of Onderwijs (LG-opleiding). Nu wordt deze student niet bekostigd als er een graad is behaald omdat de uitzondering van LG nog niet is ingebouwd voor de OU.

Dat betekent dat de beslisboom moet worden aangepast en dat dit moet worden ingeregeld. Op dit moment worden er door de Open Universiteit overigens geen opleidingen in het CROHO onderdeel Gezondheidszorg of Onderwijs aangeboden. De ingangsdatum van deze wijziging is nu voorzien 01-09-2021 zodat HOST en de beslisboom per 1-9-2021 zullen zijn ingericht op deze wijziging. Als de Open Universiteit al per 01-09-2021 LG-opleidingen wil aanbieden moet dit tijdig bekend worden gemaakt omdat verschillende uitwisselingen al op een eerder moment plaatsvinden. Met deze aanpassingen van HOST en de beslisboom zijn incidenteel 500 uur gemoeid.

Wellicht ten overvloede wil ik u nog graag wijzen op het volgende.

Zoals ook al wordt aangegeven in de nota van toelichting wordt de taal waarin het onderwijs aan een opleiding wordt verzorgd op dit moment nog niet centraal geregistreerd. Met de Wet taal en toegankelijkheid wordt voorgesteld om – wanneer instemming is verkregen van de NVAO – in CROHO te registreren wanneer een opleiding (of anderstalig traject) volledig anderstalig onderwijs aanbiedt. Zoals ook al met uw medewerkers besproken is er op dit moment echter geen concrete opdracht vanuit de beleidsdirectie HO&S waaruit blijkt of, per wanneer, hoe en waar de taal van een opleiding centraal geregistreerd moet worden. CROHO is hier nu niet op ingericht en ook de opvolger van CROHO, RIO-HO, voorziet hierin nu niet. Een eerder traject van opdrachtverlening inhoudende de registratie van de taal van anderstalige opleidingen en anderstalige trajecten met een numerus fixus is stil komen te liggen ten gevolge van de uitkomsten van de Tweede kamerbehandeling van het wetsvoorstel. Dit betekent dat DUO en ook de keten DUO, Studielink, instellingen niet is ingericht op het registreren van de taal van een opleiding. Een eventuele wens alsnog tot centrale registratie over te gaan vergt een zekere doorlooptijd en inspanning in die mate dat vereist is dat dit vanuit de beleidsdirectie op korte termijn bekend wordt gemaakt om te voorkomen dat door DUO, of in de keten, moet worden vastgesteld dat centrale registratie van de taal van een opleiding op de gewenste datum niet haalbaar is.

Kosten

Voor DUO zijn er aangaande de punten 1 tot en met 4 geen noemenswaardige werkzaamheden verbonden aan het wijzigingsbesluit. Voor deze punten worden dan ook geen portfolio-inzet Beleidsportfolio of structurele uitvoeringskosten verwacht.

Als het gaat om punt 5 geldt dat met het doorvoeren van de wijziging in HOST en de beslisboom er 800 uur aan incidentele kosten stelpost Bekostiging wordt geraamd voor het jaar 2022. Deze raming is een eerste expertraming met een nog grote onzekerheidsmarge.

Verandercapaciteit Beleidsportfolio 2022 (in uren)

	Totaal
Registers	0
Studiefinanciering	0
Bekostiging	800
Totaal	800

Incidentele uitvoeringskosten (in euro's)

	Totaal
Materieel	0
Lijn	0
Totaal	0

Structurele uitvoeringskosten vanaf jaartal (in euro's)

ICT	0
Lijn	0
Materieel	0
ICT instandhouding	0
Totaal	0

Instellingen, softwareleveranciers en overige afnemers

DUO zal, in afstemming met OCW, via het HO-ketenoverleg de aangesloten instellingen op de hoogte stellen van de voorgenomen wijzigingen.

Managementafpraak & opdrachtverlening

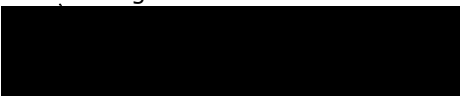
Aangezien er sprake is van een geringe verandercapaciteit, wordt dit ten laste gebracht van de stelpost Kleine UT's en analyses betreffende het hoofdproduct Bekostiging.

Ik verzoek u binnen 8 weken inhoudelijk te reageren en opdracht te verstrekken voor de uitvoering. Wanneer een opdracht wordt verleend na het verstrijken van deze periode dient er rekening mee gehouden te worden dat een actualisatie plaats moet vinden van de haalbaarheid, maakbaarheid en de kosten

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Directeur-generaal van de Dienst Uitvoering Onderwijs

Mr. ing. H.A. (Harmen) Harmsma

Bijlage

Reactie Inspectie:

Ten aanzien van nalevings- en uitvoerbaarheidsaspecten

- Onderscheid inhoudelijke en formele/procedurele aspecten

De AMvB en de nota van toelichting (NvT) hebben voornamelijk een inhoudelijk karakter. De inspectie verzoekt om in de NvT ook aandacht te besteden aan de gerelateerde formele/procedurele aspecten.

Dat betreft op de eerste plaats de verplichting van de instellingen om taalbeleid op te nemen in het instellingsplan, zowel wat betreft het bevorderen van de uitdrukingsvaardigheid in het Nederlands als het verzorgen van (delen van) opleidingen in een andere taal.

Daarnaast vindt de inspectie het van belang dat de NvT duidelijk beschrijft welke rol de medezeggenschap en opleidingscommissie hierbij hebben.

De inspectie hecht hieraan omdat, zoals ook is opgenomen in de MvT bij het wetsvoorstel, de inspectie erop toeziet dat een instelling in het eigen beleid de desbetreffende onderdelen heeft uitgewerkt, maar niet eigenstandig een inhoudelijke beoordeling uitvoert.

Wat betreft het onderdeel meerwaarde is duidelijkheid hierover extra van belang. Immers: ook als minder dan 2/3 wordt verzorgd in de andere taal, of zelfs een enkel vak, moet worden voldaan aan de meerwaardecriteria. Bij minder dan 2/3 in andere taal is er geen instemming van de NVAO vereist en is het aan de medezeggenschap om dit onderwerp intern te agenderen.

In de NvT kan overigens duidelijker worden beschreven dat de meerwaardecriteria ook gelden als minder dan 2/3 wordt verzorgd in een andere taal, bijvoorbeeld in paragraaf 3.2.1.

- Hoe te bepalen of er sprake is van een anderstalige opleiding

Daarnaast is het volgens de inspectie nog onvoldoende duidelijk wanneer een opleiding al dan niet anderstalig is (meer of minder dan 2/3 deel in andere taal). Als een opleiding voor 2/3 deel of meer wordt verzorgd in een andere taal zonder instemming van de NVAO wordt de WHW overtreden. Maar als niet vastgesteld kan worden welk deel van de opleiding in een andere taal wordt verzorgd, kan ook niet vastgesteld worden of de WHW wordt overtreden.

Er kunnen zich vage situaties voordoen zoals: een module van 10EC wordt voor een deel in een andere taal verzorgd. Of: er zijn verschillende minoren, elk in een andere taal. Hoe tellen die mee? En gaat het om de instructietaal en/of de taal van het studiemateriaal?

De instelling moet op een inzichtelijke manier aantonen welk deel van de opleiding in een andere taal wordt verzorgd. Het is voor de instellingen én het toezicht van belang om daarvoor duidelijke criteria te hebben.

- Definities opnemen in het besluit

De NvT bevat meerdere definities. Die horen echter thuis in de tekst van het besluit zelf. Dat is van belang voor toezicht en handhaving en ook voor de instellingen zelf. Duidelijkheid over normen – waarvan de definities onderdeel uitmaken – is essentieel voor naleving en voorkomt discussie.

Het betreft de definities van:

- Nederlandstalige studenten
- Algemene taalvaardigheid
- Uitdrukingsvaardigheid

Bijl

Het betreft de definities van:

- Nederlandstalige studenten
- Algemene taalvaardigheid
- Uitdrukkingsvaardigheid
- Op peil houden van de algemene taalvaardigheid
- Nederlandstalige opleiding (wordt overigens al gedefinieerd in WTT/WHW)

• Toegankelijkheid NvT

De tekst van de NvT is moeilijk toegankelijk en bevat inconsistenties. Ook dat is niet bevorderlijk voor de naleving en de mogelijkheden voor toezicht en handhaving.

• Enkele specifieke opmerkingen

- art. 3.14: Hoe zijn de 5 criteria gerelateerd aan de drie criteria van artikel 7.2, tweede lid, onder c?
- Bij passage NvT, paragraaf 3, onder 'voorschriften': *De voorschriften uit het nieuwe artikel 3.12 van het Uitvoeringsbesluit WHW zijn van toepassing op zowel Nederlandstalige als anderstalige opleidingen. Niettemin is bij het toezicht op de naleving daarvan het uitgangspunt dat wanneer een instelling een opleiding in het Nederlands verzorgt, zij ten aanzien van de studenten van die opleiding automatisch aan de voorschriften voldoet.*

Opmerkingen:

1. De verplichting geldt voor de instelling, dus niet op niveau van de opleiding.
 2. Wat is bedoeld met de zinsnede bij het toezicht op de naleving daarvan? Die verwijzing naar nalevingstoezicht hoort hier niet. Hier staat in feite het uitgangspunt dat t.a.v. opleidingen die in het Nederlands worden verzorgd, automatisch aan de voorschriften wordt voldaan ten aanzien van de studenten van die opleiding. Dat betekent dat voor die opleidingen een uitzondering geldt van de verplichting om (extra) aanbod te bieden. Dit is dus een uitzondering die in het besluit zelf thuishoort.
- Paragraaf 3, onder 'voorschriften':
De voorzieningen kunnen extra-curriculair en facultatief worden aangeboden.
Vraag: Mogen onderwijsinstellingen er aparte kosten voor in rekening brengen? Dat is namelijk wel vaak het geval bij extra-curriculair aanbod van bijv. talentcentra.
 - Paragraaf 3.2.1, criterium b
Wat wordt bedoeld met:
In geval van een wetenschappelijke opleiding wordt bij de invulling betekenis toegekend aan het feit dat het wetenschappelijk onderwijs een voorbereiding is op de zelfstandige beoefening van de wetenschap of het beroepsmatig toepassen van wetenschappelijke kennis